

Nr 9

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående beskattningen av idrottspriser.

(2 avd.)

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 329 av herr *Johan Olsson m. fl.* och II: 408 av herr *Johansson* i Växjö *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om att frågan om en generösare beskattning av idrottspriser måtte bli föremål för utredning; samt

2) motionen I: 427 av herr *Svanström*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att vid förekommande beskattning av idrottsmäns tävlingspriser avdrag medges för intäkternas förvärvande med maximerade schablonbelopp, i allmänhet upp till prisernas praktiska värde.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 427 och II: 408.

I våra skatteförfattningar är inte uttömmande angivet vilka intäkter som är skattepliktiga. Huvudregeln är att endast de intäkter är skattepliktiga, som faller inom de i kommunalskattelagen angivna inkomstkällorna. I 19 § nämnda lag med anvisningar uppräknas en mängd intäkter som inte är skattepliktiga, men uppräkningsen är inte uttömmande. I 21, 24, 28, 32, 35 och 38 §§ samma lag anges olika intäkter, som är att hänföra till intäkt i de olika inkomstkällorna. Inte heller denna uppräkning är uttömmande. Praxis ställs således ofta inför uppgiften att avgöra, vilka intäkter som är hänförliga till de i kommunalskattelagen angivna inkomstkällorna. Bland de problem vilka såväl doktrin som praxis därvid haft att lösa intar tävlingsvinster en framskjuten ställning. Dessa hänföres, då de ansetts skola inkomstbeskattas, till förvärvskällan tjänst.

Tävlingsvinster kan teoretiskt drabbas av antingen lotterivinstskatt, gåvoskatt eller inkomstskatt.

Gränsen mellan lotterivinster och tävlingspriser är ofta svår att dra. Enligt 1 § i 1939 års lotteriförordning anses som lotteri »varje företag, däri efter gissning, vadhållning eller jämförlig av slumpen helt eller delvis beroende
Bihang till riksdagens protokoll 1967. 7 saml. Nr 9

anordning kan av en eller flera deltagare erhållas vinst till högre värde än det som erhålles av envar deltagare». Huruvida insats görs är oväsentligt. Under denna bestämmelse faller vinster i korsordstävlingar (jfr RÅ 1961 not. Fi 1280) och andra tävlingar, så snart slumpen har betydelse för utgången. Även om ett slumpmoment spelar in vid exempelvis idrottstävlingar, faller dessa helt utanför lotteriförordningens bestämmelser.

Vinster i svenska lotterier är enligt 19 § kommunalskattelagen och 2 § förordningen om statlig inkomstskatt undantagna från statlig och kommunal inkomstskatt. Till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet räknas lotterivinst om den inte jämlikt sistnämnda två lagrum är frikallad från beskattning.

För att ett penningbelopp, en sak eller en förmån, som någon erhåller, skall kunna betecknas som en gåva i skattehänseende fordras att en helt vederlagsfri överlåtelse eller, om vederlag utgått, att det överlämnade i beaktansvärd grad överstiger vad som efter omständigheterna kan anses utgöra en skälig ersättning. Vinner man ett pris i en tävling, anses priset utgöra ett slags ersättning för tävlingsprestationen; denna må vara hur liten som helst. Av denna anledning anses ett tävlingspris inte utgöra en ren gåva. En överlåtelsets gåvokaraktär kan dessutom rubbas av ett annat förhållande, nämligen att någon gåvoavsikt inte föreligger från givarens sida. För arrangören av en tävling kan knappast någon gåvoavsikt föreligga. Tävlingen anordnas i regel för att tillföra arrangören en ekonomisk vinning, och utgivande av priser ingår som ett led häri. Det anförda ger vid handen att tävlingspriser regelmässigt undantas från gåvobeskattning.

Tävlingspriser som utgör prestationsersättningar anses, oavsett prestationens art, i regel skattepliktiga. Endast om ett rent slumpmoment är avgörande för om vinst kan erhållas eller ej skall vinsten hänföras till lotterivinst. I praxis har bl. a. beskattats arkitekters tävlingspris, priser för tävlingar i radio och TV, i reklamtävlingar och i pimpelfisketävlingar. Priser m. m. i idrottsliga sammanhang har även beskattats, såsom fotbollsspelares dagtraktamenten (RÅ 1941 not. Fi 673) och presentkort vilka fotbollsspelare erhållit av sin klubb (RÅ 1958 not. Fi 942). Anmärkas bör att fotbollsklubbar medgivits avdrag för kostnader för priser i form av presentkort till fotbollsspelare (RÅ 1942 not. Fi 659 och 1953 not. Fi 1092). Priser och belöningar som utdelas för t. ex. årets idrottsbragd synes enligt praxis vara skattefria. Förklaringen härtill torde vara att man anser att priset utdelas utan tävling. Visserligen ligger en prestation bakom erhållandet av priset eller belöningen, men denna utgör inte vederlag för arbete utfört åt givaren.

Frågan i vad mån ersättningar och priser i amatöridrotter skall inkomstbeskattas har varit föremål för uppmärksamhet vid ett flertal tillfällen. Många är av den uppfattningen att idrottspriserna helt skall undantas från beskattning, enär bakom en topplacering i tävling ofta ligger många års trä-

ning med ekonomiska och andra uppoffringar, vilka inte på långt när kan ersättas med erhållna priser. Riksskattenämnden har med anledning av de olika uppfattningar som föreligger i frågan — efter samråd med Sveriges riksidsrottsförbund och vissa därtill anslutna idrottsförbund — beslutat att såsom anvisning till ledning för taxeringsmyndigheterna göra vissa uttalanden (nr 2/1964 p. 4) angående skattskyldighet för ersättningar och tävlingspriser till utövare av amatöridrotter.

Riksskattenämnden uttalar inledningsvis att penningersättningar, varu- och därmed jämförliga priser, som utövare av amatöridrotter uppbär i anslutning till tävlingsverksamhet, i princip är att anse som skattepliktig inkomst för mottagaren. Beträffande idrottsmän, som visserligen ägnar sig åt tävlingsverksamhet men bedriver denna i mindre omfattning torde uppburna ersättningar regelmässigt inte vara större än de med verksamheten förenade omkostnaderna. Med hänsyn härtill och till de omständigheter, under vilka verksamhet av ifrågavarande slag bedrivs, bör av praktiska skäl ersättningarna inte göras till föremål för taxering. Sådan bör förekomma endast då tävlingsverksamheten bedrivs i större skala och mera aktivt. I anledning av detta ståndpunktstagande har riksskattenämnden utformat en schablonregel, enligt vilken taxering för inkomst genom utövande av amatöridrott bör äga rum om något av följande två alternativ föreligger, nämligen att de kontant eller på därmed jämställt sätt under beskattningsåret uppburna bruttointkomsterna av idrottsverksamheten överstiger 500 kr. eller de i form av nyttovaror eller presentkort under beskattningsåret uppburna inkomsterna av verksamheten har ett sammanlagt värde överstigande 1 000 kr. Värdet av direkt mottagna färdbiljetter — vid resor med egen bil uppburna kontantersättning, motsvarande kostnad för färd med allmänna kommunikationsmedel — skall icke medräknas i ovannämnda belopp. Inte heller skall medräknas sådana rese- och traktamentsersättningar, som enligt taxeringsförordningen inte skall upptas som intäkt. Idrottsutövaren har givetvis rätt till avdrag för av honom själv erlagda kostnader för intäkternas förvärvande och bibehållande. Riksskattenämnden sammanför i tre grupper de ersättningar och priser, som bör anses såsom skattepliktig inkomst för mottagaren. I grupp 1 upptas kontanter och därmed jämställt vederlag, såsom matcharvoden, prispengar, segerpremier, start- och poängpengar, fickpengar, tävlingsersättningar, ersättningar för förlorad arbetsförtjänst, s. k. stipendier och liknande ersättningar. Vidare omnämnes vissa kostnadsersättningar och sådana presentkort eller anvisningar som är direkt utbytbara mot pengar. — Grupp 2 utgörs av presentkort eller anvisningar, gällande i affärer, som saluför livsmedel eller kläder, eller eljest i ett större antal affärer eller i viss affär med mycket omfattande varusortiment. — Grupp 3 omfattar nyttovaror, som direkt mottagits eller förvärvats för medel, insatta på priskonto hos respektive idrottsorganisation, samt presentkort eller anvisning av annat slag än ovan nämnts. Med hänsyn till att man vid försäljning under

hand i allmänhet inte torde utfå fulla värdet av ifrågavarande varor bör sådan vara eller sådant presentkort upptagas till endast $\frac{2}{3}$ av försäljningspriset i detaljaffär. Såsom icke skattepliktig inkomst bör, oavsett föremålets värde, anses sedvanliga priser i form av medaljer, plaketter, bägare, pokaler, tallrikar och liknande föremål med karaktär av minnesföremål.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

I de likalydande *motionerna I: 329* och *II: 408* uttalas att taxeringsmyndigheternas beskattning av idrottspriser varierar starkt och kännetecknas av bristande konsekvens mellan olika landsdelar. Beskattningen av idrottspriser har väckt indignation bland våra elitidrottsmän, särskilt som motsvarande beskattning inte förekommer i andra länder. Priserna utgör en belöning för en prestation, bakom vilken ligger många års träning och stora kostnader. Dessa ersättes i viss mån genom priserna. I allt större utsträckning har priserna dock kommit att utgöras av nyttosaker och därmed varierar prisernas ekonomiska värde starkt för mottagaren i förhållande till tidigare erhållna priser. För priser av exakt samma slag har mottagaren att erlægga skatt, trots att priserna inte representerar något större värde för honom, då han inte kan avyttra dem utan att bryta mot amatörbestämmelserna. Reglerna för beskattning av idrottspriser bör göras generösare. Motionärerna anser att idrottsutövaren bör befrias från deklarationsskyldighet i fråga om idrottspriser, vilkas värde understiger ett visst fixerat belopp. För priser överstigande detta belopp bör avdrag få göras för de kostnader som varit förenade med idrottsträningen. Då frågan om beskattningen av idrottspriser inte ingår i direktiven för 1965 års idrottsutredning bör frågan bli föremål för en särskild utredning.

Till stöd för yrkandet i *motionen I: 427* framhåller motionären att statligt och kommunalt stöd ofta är av avgörande betydelse för att åstadkomma största möjliga bredd på idrottsutövningen. För att uppnå en topposition inom elitidrotten fordras stora ekonomiska och andra uppoffringar från elitidrottsmännens sida. Frågan om beskattningen av idrottsmännens priser vid stora tävlingar har varit föremål för uppmärksamhet vid olika tillfällen. Idrottsmännen har ibland sagt sig vara förföljda av skattemyndigheterna. Motionären anser att en lösning av frågan om beskattningen av idrottspriser möjligen skulle vara att medge avdrag för intäkternas förvärvande med schablonavdrag, i allmänhet motsvarande prisernas värde för mottagaren. Genom av riksskattenämnden utfärdade anvisningar kunde fastställas vissa maximibelopp för avdrag med beaktande av tävlingens storlek och idrottsmannens tidigare uppoffringar för att uppnå sin position inom idrottsgrenen.

Utskottet

Genom den förkortade arbetstiden för stora grupper av människor och därav följande krav på ett berikat fritidsliv har idrotten stora funktioner att fylla. Idrotten fungerar således inte bara som ett instrument för ungdomens fostran utan även som ett medel för att tillfredsställa de vuxnas behov av fysisk motion. Elitidrotten bidrar därvid i hög grad till att skapa ett större intresse för idrottsutövning, men skänker dessutom spänning och förströelse åt stora grupper av människor, vilka inte är aktivt idrottsutövande.

Det är mot bakgrunden härav som motionärerna i de förevarande motionerna framställer yrkanden om en lindring i beskattningen av idrottspriser och det är framför allt elitidrottsmännens priser som motionärerna har i åtanke. I motionerna I: 329 och II: 408 yrkas sålunda särskild utredning i syfte att åstadkomma generösare beskattning av idrottspriser. Motionärerna anser att idrottsutövaren bör befrias från deklarationsskyldighet för idrottspriser, om värdet av dessa understiger ett visst belopp. Skulle värdet överstiga detta belopp bör vid inkomsttaxeringen avdrag medges för träningskostnader. Motionären i motionen I: 427 anser att man vid beskattning av idrottspriser bör medge schablonavdrag för intäkternas förvärvande med belopp, i allmänhet motsvarande prisernas praktiska värde för mottagaren. Därvid skulle genom av riksskattenämnden utfärdade anvisningar fastställas vissa maximibelopp, beräknade med hänsyn till tävlingens storlek och till idrottsmannens uppoffringar för att uppnå en viss position inom idrottsgrenen.

Idrottspriser inkomstbeskattas av den anledningen att de anses utgöra ett slags ersättning för tävlingsprestationen och inte en ren gåva. I olika sammanhang har emellertid aktualiserats frågan i vilken omfattning beskattning bör ske. Med hänsyn till de olika meningar, som därvid kommit till uttryck, har riksskattenämnden — efter överläggningar med representanter för Sveriges riksidsrottsförbund och andra därtill anslutna idrottsförbund — beslutat att som anvisning till ledning för taxeringsmyndigheterna göra vissa uttalanden (riksskattenämndens meddelande nr 2/1964 p. 4).

I de fall då idrottsmannen ägnar sig åt tävlingsverksamhet men bedriver denna i mindre omfattning torde — framhåller riksskattenämnden — uppburna ersättningar inte vara större än de med verksamheten förenade omkostnaderna, varför i sådant fall taxering inte bör äga rum. Taxering bör endast ske då tävlingsverksamheten bedrivs i större skala och mera aktivt och då enligt en schablonregel. Beskattning bör sålunda ske endast om de under beskattningsåret kontant eller på därmed jämförligt sätt uppburna bruttoinkomsterna av idrottsverksamheten överstiger 500 kr. eller de under samma år i form av nyttovaror eller presentkort uppburna in-

komsterna har ett sammanlagt värde överstigande 1 000 kr. Idrottsutövaren skall äga rätt till avdrag för av honom själv erlagda kostnader för intäkternas förvärvande och bibehållande. Nyttovaror bör, med hänsyn till svårigheten att vid försäljning av sådana varor under hand utfå ersättning för fulla värdet, upptas endast till $\frac{2}{3}$ av försäljningspriset. Till icke skattepliktig inkomst bör hänföras sedvanliga priser såsom medaljer, plaketter, bägare, pokaler, tallrikar och liknande föremål med karaktär av minnesföremål.

Riksskattenämndens anvisningar har i och för sig varit ett steg i positiv riktning. Ett stort antal idrottsmän har genom anvisningarna fått klarhet i många av sina skatteproblem. Det måste emellertid framhållas — och det påtalas även av motionärerna — att tillämpningen och tolkningen av anvisningarna varierat mycket i skilda delar av landet. Erfarenheterna visar att det alltjämt föreligger stor osäkerhet i bedömningen av de skattepliktiga förmånerna av idrottsutövning och av de avdrag, som kan medges. Den av riksskattenämnden utformade värderingsregeln beträffande nyttovaror har även föranlett stark kritik. Det kan ifrågasättas om över huvud taget ett saluvärde kan åsättas idrottspriser, som enligt för vissa idrotter gällande amatörregler inte kan säljas. Värderingsregeln tar inte heller tillräcklig hänsyn till de fall då priserna består av skänkta varor eller i övrigt har ett värde som väsentligt understiger försäljningspriset i öppen handel. Riksskattenämndens anvisningar ger vidare ingen vägledning när det gäller rätten till avdrag för kostnader. I anvisningarna uttalas endast att idrottsutövaren har rätt till avdrag för av honom själv erlagda kostnader för intäkternas förvärvande och bibehållande ävensom för ökade levnadskostnader i samband med resa, under vilken traktamentsersättning utgått.

Enligt utskottets mening bör en utredning angående möjligheterna till en generösare beskattning av idrottsmännens priser och ersättningar komma till stånd. På intäktssidan bör särskilt undersökas huruvida en lösning av de av motionärerna påtalade problemen beträffande värderingen av nytto-saker är möjlig. Konfliktsituationen mellan beskattningsregler och amatörregler bör därvid uppmärksammas. Det är vidare önskvärt att avdrags-sidan ingående prövas så att man om möjligt även i detta hänseende kan åstadkomma schablonregler i enlighet med de av motionärerna angivna riktlinjerna. Utskottet tillstyrker således bifall till utredningsyrkandet i motionerna I: 329 och II: 408. Av det anförda framgår att utskottet inte anser sig kunna biträda lagstiftningsyrkandet i motionen I: 427.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen, med bifall till de likalydande motionerna I: 329 av herr Johan Olsson m. fl. och II: 408 av herr Johansson i Växjö m. fl., måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om en generösare beskattning av idrottspriser, samt

2) att motionen I:427 av herr Svanström måtte, i den mån den icke kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 9 mars 1967

På bevillningsutskottets vägnar:
JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, Yngve Nilsson, Wärnberg*, Tage Johansson, Gösta Jacobsson, Lundström, Erik Filip Petersson, Sundin och Arne Pettersson; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Göteborg, Engkvist*, Vigelso, Asp*, Andersson i Essvik, fru Nettelbrandt*, herrar Eriksson i Bäckmora, Carlsson i Västerås*, Nyström* och Lothigius*.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *John Ericsson, Einar Eriksson, Wärnberg, Tage Johansson, Arne Pettersson, Engkvist, Asp, Andersson* i Essvik, *Carlsson* i Västerås och *Nyström*, vilka ansett,

dels att det avsnitt av utskottets yttrande, som på s. 6 börjar med orden »Riksskattenämndens anvisningar» och slutar med orden »motionen I: 427» bort ha följande lydelse:

Den taxeringsmässiga bedömningen av de skattepliktiga förmånerna av idrottsutövning och av de avdrag som skall medges vid beräkningen av inkomst av sådan utövning torde variera starkt i olika delar av landet. De av riksskattenämnden utfärdade anvisningarna bidrar otvivelaktigt till större enhetlighet i rättstillämpningen och bör därför vara av stort värde för såväl de skattskyldiga som taxeringsmyndigheterna. Anvisningarna har enligt utskottets uppfattning fått en för idrottsmännen gynnsam utformning och bör, rätt tillämpade, tillgodose rimliga anspråk på att idrottspriserna inte blir oskäligt beskattade. Utskottet vill understryka att anvisningarna inte är för taxeringsmyndigheterna ovillkorligen bindande. De är avsedda att ge upplysning om hur inkomst av idrottsverksamhet bör beräknas i normalfallen. Taxeringsmyndigheterna är således oförhindrade att göra beräkningen på annat sätt. Tävlingspriser består ofta av skänkta varor vilkas värden inte sällan torde väsentligt understiga försäljningspriset

i detaljaffär, beroende på att varorna är av äldre modell eller eljest svår-sålda. Det torde också förekomma, framför allt inom elitidrotten, att idrotts-männen erhåller priser, som de inte har användning för och som de — i vart fall inom vissa idrotter — inte kan sälja utan att bryta mot gällande amatörbestämmelser. Enligt utskottets mening kan det därför i fråga om värdering av varupriser stundom vara från rättvisesynpunkt påkallat att avvika från den av riksskattenämnden anvisade schablonen. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att departementschefen den 26 januari i år som svar på enkla frågor av herrar Svanström och Ekström i Iggesund framhållit »att gällande regler ger skattemyndigheterna utrymme för tole-rans vid beskattningen av idrottsmännens priser och att prövningen därför inte behöver bli alltför detaljbetonad».

Enligt riksskattenämndens anvisningar skall — som tidigare nämnts — idrottsutövaren äga rätt till avdrag för av honom själv erlagda kostnader för intäkternas förvärvande. Av en den 17 februari 1967 dagtecknad skri-velse från riksidrottsförbundet till riksskattenämnden framgår att förbund och föreningar tillhörande riksidrottsförbundet i allt större utsträckning utger reseersättningar och traktamenten med belopp motsvarande de i all-männa resereglementet upptagna. I den berörda skrivelsen har riksidrotts-förbundet aktualiserat frågan inte bara om idrottsmans rätt till avdrag för resekostnader och ökade levnadskostnader i samband med idrottslig verk-samhet utan också om en modifiering av riksskattenämndens schablon-regler för beskattning av ersättningar och priser i amatöridrotter. Enligt vad utskottet erfarit har samråd i dessa frågor inletts mellan riksskatte-nämnden och företrädare för idrottsrörelsen.

Motionärernas önskemål får därmed anses i huvudsak tillgodosett.

dels att utskottet bort hemställa,

att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 329 av herr Johan Olsson m. fl. och II: 408 av herr Johansson i Växjö m. fl. angående beskattningen av idrottspriser, samt

2) motionen I: 427 av herr Svanström angående beskatt-ning av idrottspriser,

måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört, av riksdagen lämnas utan åtgärd.